REPARTIZAREA SARCINILOR CASNICE ÎN FAMILIILE DIN REPUBLICA MOLDOVA: ATITUDINI ŞI PRACTICI

Adela CERCHEZ,

masterandă, anul II, Facultatea Psihologie, Științe ale Educației,
Sociologie și Asistență Socială

CZU: 64.05:316.36(478)

Egalitatea dintre femei și bărbați este o valoare fundamentală care asigură egalitatea în drepturi, responsabilități și oportunități, în toate domeniile vieții, în plan familial și profesional, prin plata egală pentru munca de valoare egală, independența economică a femeilor și a bărbaților, egalitatea în luarea deciziilor, contribuind la eradicarea violenței pe criterii de gen și îmbunătățirea calității vieții. Totodată, egalitatea de gen este o condiție esențială pentru o economie inovatoare, competitivă și prosperă. Egalitatea între femei și bărbați este unul din obiectivele și una din valorile de bază ale Uniunii Europene, stabilită în *Strategia privind egalitatea de gen 2020-2025: O Uniune a egalității.* Un aspect important al egalității de gen se referă la distribuirea echitabilă a sarcinilor casnice, ceea ce contribuie la sporirea șanselor de participare socială, civică și în câmpul muncii a femeilor.

Divizarea echitabilă a sarcinilor casnice, în general, și a celor de îngrijire a copiilor, în special, este o preocupare relevantă pentru demersul de a asigura și promova egalitatea pentru femei și bărbați. Responsabilitatea generalizată pentru îngrijire a femeilor, agravată de criza pandemică, reprezintă una dintre cele mai semnificative bariere legate de participarea, în egală măsură cu bărbații, pe piața muncii, la viața politică și cea civică, la oportunitatea de a învăța, de a deschide afaceri și de a avea o viață productivă și independentă din perspectivă economică.

În context, scopul cercetării constă în analiza atitudinilor și practicilor cotidiene ale membrilor familiei asupra modului de repartizare a sarcinilor casnice în familiile din Republica Moldova, identificând influențe ale stereotipurilor de gen asupra acestora. Pentru realizarea scopului s-a aplicat un design de cercetare, care cuprinde:analiza documentară, interviul individual, metoda anchetei pe bază de chestionar, analiza de conținut.

Sarcinile domestice legate de îngrijirea gospodăriei sunt o responsabilitate exclusivă pentru majoritatea femeilor din Moldova. Studiul relevă că 82,6% femei sunt primordial responsabile de pregătirea meselor, 79,6% – de curățenia casei și 88,6% – de spălatul rufelor, ponderea bărbaților care sunt de cele mai multe ori responsabili de aceste sarcini este de zeci de ori mai mică. Altfel spus, ponderea gospodăriilor unde există o divizare echitabilă a acestor sarcini este destul de mică.

Din punctul de vedere al respondentelor, bărbaților le revin foarte puține roluri în gospodărie, iar în creşterea copiilor au mai degrabă un statut de autoritate şi mai puțin un rol funcțional în îngrijirea şi educarea lor.Femeile își asumă responsabilitatea pentru majoritatea sarcinilor casnice, iar bărbații pun accent mai mult pe muncă şi întreținerea familiei cu bani.

*„Eu mă ocup cu pregătirea hranei, spălatul vaselor şi rufelor, cu cumpărarea alimentelor, la fel eu, uneori se implică şi soțul şi chiar ce ține de curățenia cu aspiratorul la fel mă ocup doar eu.”(*IA_6)

Cu referire la percepția privind lipsa de implicare a partenerului în activitățile casnice, 45,1% declară că acest lucru creează tensiuni, iar doar 13,7% consideră că este un aspect normal. În mod semnificativ, femeile (88%) sunt mult mai sensibile la această lipsă de implicare decât bărbații (12%), ceea ce indică faptul că așteptările față de implicarea partenerului sunt mult mai mari din partea femeilor.

Studiul desfăşurat relevă că 96% dintre respondenți au au fost implicați în activitățile casnice în copilărie. Aceştia sunt implicați în diverse sarcini casnice, precum curățenia, spălatul vaselor, pregătirea mesei, lucru prin gospodărie, ajutor la mici reparații, etc. Bărbații se implică ocazional, ceea ce explică neimplicarea acestora în sarcinile casnice.

Educaţia trebuie să fie una dintre căile fundamentale de corectare a inegalităţilor sociale, inclusiv a celor care sunt determinate de stereotipurile de gen, contribuind astfel la construirea unei societăți libere şi democratice. Stereotipurile de gen se pot regăsi chiar şi în cele mai simple imagini sau texte din manuale, fără a observa inițial mesajul latent pe care îl transmit. Analiza lucrării „Abecedarul” a scos în evidență aspecte care relevă prezența aspectelor stereotipe în raport cu sarcinile exercitate de femei şi bărbați. Datele evidențiază o distribuție profund dezechilibrată a reprezentărilor de gen în imagini, consolidând în mod majoritar stereotipurile tradiționale privind rolurile sociale şi familiale. Femeile sunt ilustrate predominant în ipostaze legate de îngrijire, educație, muncă repetitivă şi activități domestice – roluri asociate în mod tradițional sferei private, afective şi de suport. În toate aceste exemple (profesoară, vânzătoare, mamă, femeie care calcă rufe), femeia apare ca principală responsabilă pentru educația copiilor, pentru menaj sau pentru îndeplinirea unor sarcini de rutină, slab remunerate şi fără autoritate. În contrast, bărbații sunt reprezentați fie în contexte de muncă fizică (agricultură), fie în ipostaze de relaxare sau relaționale, fără implicare în sarcini casnice sau de îngrijire – ceea ce contribuie la consolidarea unei imagini pasive sau distanțate a paternității.

Cercetarea desfăşurată a scos în evidență un dezechilibru marcant în modul de partajare a responsabilităților domestice, puternic influențat de normele culturale, sociale şi istorice care asociază munca domestică aproape exclusiv cu femeile. Atât datele calitative, cât şi cele cantitative confirmă persistența stereotipurilor de gen în ceea ce privește rolurile din gospodărie, în ciuda transformărilor socio-economice din ultimele decenii.În concluzie, repartizarea sarcinilor casnice nu este o simplă problemă de organizare internă a familiei, ci un indicator profund al inegalității de gen**.** Această

realitate necesită o abordare complexă și intersectorială, care să vizeze în egală măsură normele culturale, conținutul educațional, politicile publice și comportamentele cotidiene**.** Numai printr-o intervenție susținută – care să combine măsuri legislative, educație de gen, reprezentare echitabilă și vizibilitatea modelelor pozitive – poate fi realizată o transformare reală, care să ducă la o societate echitabilă, solidară și incluzivă**.**

Printre principalele recomandări, pot fi înaintate: revizuirea manualelor școlare, în mod special a celor pentru școlari, din perspectiva promovării egalității de șanse (Ministerul Educației și Cercetării); alegerea unui loc de muncă confortabil în care programul de muncă să poată fi ajustat cerințelor familiale; educarea tinerei generații în spiritul egalității de șanse, prin implicarea echitabilă în sarcini; realizarea unei comunicări deschise și sincere între membrii familiei, pentru a discuta și a ajunge la un consens în ceea ce privește împărțirea sarcinilor casnice și încurajarea și aprecierea reciprocă a eforturilor depuse în îndeplinirea sarcinilor casnice (familie).

Referințe:

1. ABECEDAR. Chișinău: Prut International, 2015.
2. GAGAUZ O., ș.a. Raportul Studiului Generații și Gen: Fii vocea generației tale!. Chișinău : INCE, 2022. Disponibil: https://social.gov.md/wp-content/uploads/2022/06/10-.06.22-sumarul_studiului_generatii_si_gen_in_republica_moldova.pdf (Accesat 20.09.2024)

Recomandat

***Anastasia OCERETNÎI**, dr., conf.univ.*